

Coberts i pallisses de la masia de Faia

Gisclareny

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Ctra de Bagà a Gisclareny. PK.3, passat el túnel de St. Joan hi ha trencall a la dreta que indica Faia.
Emplaçament
Alçada: Als voltants de la masia i torre de Faia 929

Coordenades:

Latitud: 42.26507
Longitud: 1.82307
UTM Est (X): 402934
UTM Nord (Y): 4679878

Classificació

Número de fitxa 08093 - 8
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern
Segle XVII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Alguns dels coberts s'han esfondrat i altres presenten un perill immediat atès que no hi ha manteniment i algunes bigues i elements de suport amenacen en caure. La pallissa conserva part de la coberta amb alguns bombaments ja que algunes de les bigues que la sostenen s'han descalçat provocant alguns enderroc a la fàbrica constructiva
Protecció Inexistent
Número inventari Si. IPA.3342
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Altres

Titularitat Privada
Titular: 08092A009000320000YB
Fitxes associades:
[Torre de Faia](#)
[Masia de Santa Magdalena o de Faia](#)
[Santa Magdalena de Faia](#)
Autoria de la fitxa Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa: dg., 20/10/2019 - 02:00

Descripció

Conjunt de coberts pertanyents a les quadres i pallisses de la masia de Santa Magdalena de Faia. En concret corresponen a dos coberts i una pallissa situats a migdia de l'església de Santa Magdalena i també a ponent de la masia de Faia. Els coberts que hi ha a la part sud de la capella estan construïts amb murs de maçoneria i reble de pedres mal treballades i escairades, unides amb argamassa de calç i fragments de teula i maó a trenca junt amb pilars de maçoneria que serveixen de suport a les bigues que sostenen les cobertes de teula ceràmica damunt de llates de fusta. Tenen una planta més aviat rectangular i defineixen un espai tancat o era al costat de la capella, delimitat per les parets de la mateixa capella i també per murs de contenció. S'hi pot accedir mitjançant una porta oberta a la banda oest aixoplugada per una teulada a un sol vessant. Pel que fa al segon cobert es situa a ponent de la masia en un pla inferior i tant sols conserva els murs de contenció de la banda nord i alguns dels pilars interiors. La coberta ha estat esfondrada no fa massa temps. Finalment i pel que fa a la pallissa es situa a la part sud-oest del conjunt arquitectònic just a sota dels coberts que hi ha al voltant de la capella. Es tracta d'una estructura de planta rectangular construïda amb aparell de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats i composta de planta baixa i un pis amb teulada a un sol vessant de teula ceràmica damunt de cavalls i llates de fusta i orientada en sentit sud. La porta s'obre a l'oest i es resol amb una simple obertura coronada amb llinda de maó ceràmic i els muntants de fusta. Aprofita com a mur de tancament part dels terrassaments que sostenen l'era i els coberts del voltant de la capella.

Observacions:

Els coberts que hi ha al voltant de la capella semblen correspondre amb una obra del segle XVII o XVIII segons els paral·lels conservats en altres llocs, mentre que la resta d'elements (pallissa i coberts situats a l'est de la masia) corresponen amb obres molt més recents i relacionades amb el moment que es va reformar la masia atès que presenten la mateixa tècnica constructiva de murs de maçoneria i maó ceràmic.

Història

Aquest castell d'origen alt medieval hauria dominat part de la vall del Bastareny comunicant-se amb la xarxa de castells que hi havia a la zona com a punt clau de control de la vall i del camí de Gisclareny i dels vilatges del seu voltant. El lloc de Faia ens apareix documentat per primera vegada el 973 quan un tal Fredoveia i el prevere Duran donen al monestir de Sant Llorenç, un alou situat al terme del Puig al lloc de Faia establint un pacte d'us defruit de la propietat amb la condició que quan morin els seus descendents hauran de lliurar el redit de l'alou i el de Venzilles. El document ens localitza aquest alou al lloc referit ja que les afrontacions coincideixen amb la situació del lloc "Et affrontant ipsas casas, cum curte et orreo et orto, cum illorum arboribus et terras et vineas de I parte in ipsa serra de Turbias, et de alia in flumen Bestanside, et de III in ipsa Monna, et de III in rivo qui discurrit per Canalillas" BOLÓS-PAGÈS (1986). P.

192. Les afrontacions coincideixen amb l'emplaçament actual ja que el terme Mona seria el pas de la Mona a la roca tallada i el torrent de Canalillas seria el Torrent dels Trulls que termeneja amb Bagà. El document parla d'un altre alou "vencillas" de difícil localització però proper al mateix. Pensem que seria la zona de "faiola" o mas dels trulls. Posteriorment el terme de Faia torna a ser esmentat el 1087 fent una donació de tres vinyes situades al lloc de "faia". SERRA I VILARÓ (1989). Baronies. P. 391 No és fins a mitjans del segle XIII i en concret el 1254 quant apareixen esmentats per primera vegada els senyors de Faia com a vassalls del Pinós. El castell de Faia havia estat donat en feu a Berenguer de Faia per part dels senyors de Josa cap el 1130. Posteriorment i a través d'una unió matrimonial entre Pere de Josa i Berenguera de Faia se'ls hi cediren la muntanya i castell de Gresolet (Baronies. Op. Cit, p. 414) que comprenia dels del Collell fins l'estret de Llúria, coll de la Bena, coll de Balma i costes de Roset. Al llarg dels segles XIII i XIV la família de Faia és esmentada molt sovint en la documentació de l'arxiu de Bagà degut a la proximitat geogràfica i fidel amb els barons de Pinós. S'esmenten els senyors de Berenguer de Faia (1254), amb el seu fill Guillem Ramon, dit el bord de Faia el 1255 compra a Ramon d'Enveig l'alou d'Avellanet. El seu nét, Berenguer de Faia el 1289 cedia al seu cunyat, Pere d'Aragall la propietat del castell de Faia, així com la muntanya i castell de Gresolet, Gisclareny. El mateix Berenguer de Faia va signar una treva amb els veïns de Bagà per una brega que mantenia des de feia temps per als drets feudals. El 1314 Berenguer pare i fill van vendre el dret de tallar fusta del bosc de Gresolet a uns homes de Bagà i el 1316 arrendaren els delmes de Turbians i Gisclareny. Eren senyors de la vila i parròquia d'Isògol (Isòvol) i Talló i posseïen 1/3 dels delmes dels masos de Vilella de la parròquia de Bagà. Els documents de Bagà esmenten que Berenguer de Faia va ser fiador juntament amb Guillem de Murturols de 3000 sous d'una pena que la cort de Bagà imposà a diversos cavallers de la baronia i segons esmenta serra i vilaró "van entrar a Bagà amb les espases desembeïnades perseguint un altre cavaller i van moure gran tumult entre la població". El 1326 Berenguer de Faia va rebre homentage a un pagès de Toló i el 1345 surt esmentat com a procurador de la Baronia de Bagà. Al llarg del segle XIV les notícies dels Faia continuen sent nombroses així en cal destacar que el 1347 un home de Gresolet es va redimir a Sibil·la de Faia, senyora del lloc a causa de la mort dels seus pares i germans per motiu de la pesta i a la que se li va confirmar el títol de Senyora el mateix any quan va rebre homenatge davant de Pere II Galceran de Pinós. El matrimoni amb Pere d'Espasen va iniciar el llinatge dels Espasèn, molt emparentats i relacionats amb la vila de Bagà i els senyors de Pinós els quals van residir a Faia. Les darreres notícies són el 1468 quan Mandina d'Espasèn es va casar amb Bernat de la Badia i el seu fill Guillem la va succeir en els termes de Faia i Gresolet. Ja a la fi de l'edat mitjana i inici d'època moderna el senyoriu de Faia passà a mans dels Roset degut a la proximitat amb el castell de Bagà i l'enllaç de Francesc Tomàs de Còdol amb Maria de Roset a la fi del segle XVIII provocà que el castell passés a mans dels Còdol que en foren senyors fins a la fi del segle XIX quan la família es va haver de vendre les propietats de Bagà. A partir del segle XIX el mas de la Torre de Santa Magdalena va passar a mans dels actuals propietaris.

Bibliografia

BOLÓS, J; PAGÈS ,M (1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona. P.192.
MARTIN, E (2005) Una mirada sobre la història de Gisclareny. PEDRALS I COSTA , X (2007); La Fia-faia: màgica, ancestral, única. Barcelona SERRA I VILARÓ, J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III. Bagà. DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Gisclareny Fitxa 045. Annex a la normativa.(dades històriques a les masies incloses). AHG. Cadastre de 1776. ACA llibrets de Compliment Pasqual. Amillament de 1863. Extret de Martín, E; 2005. Annex 21 i 22..

